

Συζήτηση για την ομοφυλοφιλία: Τί διδάσκει η Παράδοσή μας;

/ [Πεμπτούσία](#)

Υπάρχει ένα μέρος του πληθυσμού στον τόπο μας, και σε άλλες χώρες απ' ότι καταλαβαίνω, που έλκεται ερωτικά από άτομα του ίδιου φύλου. Τί διδάσκει η Παράδοσή μας, η Παράδοση της Εκκλησίας μας, της Αγίας Γραφής, σχετικά με τις αιτίες της έκφρασης ερωτισμού και της έλξης από άτομα του ίδιου φύλου;

Φίλιππος Μαμαλάκης: Συνήθως δεν εστιάζουμε στις αιτίες, δεν θεωρούμε ότι η έλξη από άτομα του ίδιου φύλου είναι μια κατάσταση που έχει αιτίες. Όταν αναφερόμαστε στη σεξουαλικότητα θεωρούμε ότι αποτελεί μέρος του εαυτού μας, μέρος της ύπαρξής μας - γι' αυτό και ξεκινά με ό,τι έχουμε λάβει γενετικά και στην πορεία διαμορφώνεται μέσα από τις σχέσεις. Γνωρίζουμε επίσης πως οι πρωταρχικές σχέσεις που έχουμε με την μητέρα και τον πατέρα μας παίζουν έναν δυσανάλογο ρόλο στο σχηματισμό της ταυτότητάς μας και στην εμπειρία που

αποκτούμε σχετικά με την οικειότητα. Καθώς μεγαλώνουμε και μπαίνουμε στην εφηβεία η σεξουαλικότητά μας αναπτύσσεται και διαμορφώνεται και πάλι μέσα από τις σχέσεις ή μέσα από την απουσία των σχέσεων.

Κατά τη διαδικασία αυτή της ανάπτυξης και της εξέλιξης αποκτούμε εμπειρίες, τόσο εποικοδομητικές όσο και καταστρεπτικές, οι οποίες επηρεάζουν τις σχέσεις και τη σεξουαλικότητά μας. Εν όψει αυτής της ανάπτυξης και της εξέλιξης η Εκκλησία προσφέρει ένα μονοπάτι αληθινής οικειότητας και επικοινωνίας στις ανθρώπινες σχέσεις, για ολάκερη τη ζωή μας.

Όταν σκέφτομαι ποια είναι η καλύτερη απάντηση στο ερώτημά σου που αναφέρεται στις αιτίες, έρχεται στο νου μου το σημερινό Ευαγγέλιο όπου ο Χριστός ερωτάται για τον εκ γενετής τυφλό άνδρα. Τον ρώτησαν «Ποιος αμάρτησε [και γεννήθηκε αυτός τυφλός]; Ο ίδιος ή οι γονείς του;». Η ερώτηση αυτή προς τον Χριστό αναφέρεται ουσιαστικά στις αιτίες. Και η απάντηση του Χριστού, έτσι όπως αναφέρεται στο Ευαγγέλιο, είναι το ίδιο επίκαιρη στις μέρες μας όπως ήταν και στην εποχή Του: «ούτε ούτος ήμαρτεν ούτε οι γονείς αυτού, αλλ' ίνα φανερωθή τα έργα του Θεού εν αυτώ» (Ιω. 9: 2-3), για να φανερωθεί η δύναμη των έργων του Θεού πάνω σ' αυτόν, για να δοξαστεί ο Θεός. Εστιάζουμε λοιπόν την προσοχή μας στο πώς δοξάζουμε τον Θεό όταν αντιμετωπίζουμε τέτοιες δυσκολίες και βιώνουμε την αληθινή οικειότητα και επικοινωνία στις σχέσεις, ζώντας την εν Χριστώ ζωή.

Andrew Williams: Ναι, έτσι είναι, όμως νομίζω ότι η Παράδοση δεν αναφέρεται στις αιτίες όλων αυτών παρά μόνο όταν μιλούμε για τα πάθη. Αναφερόμαστε στα πάθη του κάθε ανθρώπου και στο πώς θα τα χειριστούμε, μιλάμε για αγάπη και πώς θα την εκφράσουμε με τέτοιο τρόπο ώστε να δοξάσουμε τον Θεό και να τιμήσουμε τον πλησίον, φροντίζουμε να οργανώνουμε τη ζωή μας έτσι ώστε να διαποτίζεται από αυτόν τον τρόπο ύπαρξης.

Αναφερθήκατε προηγουμένως στην ευμετάβολη ανθρώπινη φύση και τη σεξουαλικότητα και νομίζω ότι η αναφορά σας αυτή σχετίζεται με τις αιτίες. Μπορώ να σας δώσω ένα ενδιαφέρον παράδειγμα. Μερικές φορές συμβαίνει κάποιος που αντιμετωπίζει ένα ζήτημα - και δεν είναι άμεσα εμφανές ότι πρόκειται για ομοφυλοφιλική έλξη, όπως είναι ο μισογυνισμός που είναι ένα είδος μίσους και φόβου για το θηλυκό - στην πραγματικότητα να βιώνει την ομοφυλοφιλική έλξη ως μέρος της θεραπευτικής διαδικασίας από τον μισογυνισμό. Τούτο συμβαίνει όταν το μίσος για το θηλυκό φύλο στρέφεται σε αγάπη προς αυτό, αγάπη η οποία κατά κάποιο τρόπο ενεργοποιείται και εκφράζεται σεξουαλικά. Συνήθως η κατάσταση αυτή δεν διαρκεί για πολύ καιρό, εγείρει όμως το ενδιαφέρον γιατί αποτελεί αιτία που κανείς δεν θα την σκεφτόταν και παροδικό

φαινόμενο – έρχεται και παρέρχεται ξανά.

Kevin Allen: Ένα από τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι νέες γενιές και ένας από τους λόγους για τον οποίο εκφράζουν δυσαρέσκεια προς τον θρησκευτικό συντηρητισμό, είναι ακριβώς αυτή η έννοια της επιλογής. Η πλειονότητα των ψυχολόγων και ψυχιάτρων, ακόμα και ορισμένων σύγχρονων θεολόγων όπως ο π. Thomas Horoko και ο Μητροπολίτης Κάλλιστος Ware, αναγνωρίζουν ότι τα σεξουαλικά συναισθήματα και οι προδιαθέσεις – είτε πρόκειται για την ομοφυλόφιλη είτε για την ετεροφυλόφιλη έκφρασή τους, καθώς έχουμε λίγο μιλήσει γι' αυτά – δεν αποτελούν απαραίτητα προσωπικές επιλογές του ατόμου. Θέτω λοιπόν το ερώτημα: αν αυτό είναι αλήθεια, ότι δηλαδή ο κάθε ένας μας δεν επιλέγει το πάθος του, αν θέλουμε να το πούμε πάθος, ή δεν επιλέγει την σεξουαλική του τάση, γιατί και πώς οι άνθρωποι με μακροχρόνιες ομοφυλοφιλικές παρορμήσεις θα πρέπει να τις απορρίψουν ώστε να μπορέσουν να ζήσουν μια χριστιανική ζωή;

Andrew Williams: Αυτό είναι ένα πολύπλοκο ερώτημα και είναι αλήθεια πως οι περισσότεροι άνθρωποι, ιδιαίτερα μέσα στο χώρο της Εκκλησίας, δεν το βιώνουν αυτό ως επιλογή. Είναι όμως επίσης σημαντικό να σημειώσουμε ότι ορισμένοι το βιώνουν ως επιλογή. Κάποιοι μάλιστα λένε ελεύθερα «Αυτό αποτελεί ξεκάθαρη επιλογή μου και το κάνω για αυτούς τους λόγους».

Kevin Allen: Πράγματι, το έχουμε ακούσει αυτό να το λένε.

Andrew Williams: Η επίσης λένε «Η κοινωνία το αντιμετωπίζει ως πρόβλημα και αποτελεί κριτική της». Όντως, συμβαίνει αυτό και μάλιστα και στο χώρο της Εκκλησίας. Όμως οι περισσότεροι άνθρωποι στον εκκλησιαστικό χώρο είναι αλήθεια πως δεν επιλέγουν αυτή τους την τάση. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το ζήτημα τοποθετείται σε διαφορετικό πλαίσιο για το κάθε φύλο. Αληθεύει ότι περισσότερες γυναίκες βιώνουν κάτι τέτοιο ως συνειδητή επιλογή σε αντίθεση με τους άντρες. Οι άντρες τείνουν να το βιώνουν ως κάτι στο οποίο παρασύρονται με τη βία. Πιέζονται να ομολογήσουν στους εαυτούς τους ότι αυτό δεν αποτελεί επιλογή τους.

Έχοντας αναφερθεί στη λέξη «πάθη», νομίζω ότι αυτό σχετίζεται με τα πάθη. Δεν επιλέγω κανένα από τα πάθη μου. Μπορεί να έχω την τάση να εκνευρίζομαι αλλά δεν είναι επιλογή μου. Δεν θέλω να εκνευρίζομαι κι όμως μου συμβαίνει. Δεν επιλέγουμε τα πάθη μας. Παίρνουμε μορφή και σχήμα μέσα από αυτόν τον τρόπο ζωής και απλά προσπαθούμε να επιτρέψουμε στους εαυτούς μας να βγούμε από αυτό το καλούπι, από αυτό το πλαίσιο.

Ένα ακόμα σημείο που νομίζω ότι είναι ενδιαφέρον ως απάντηση στην ερώτησή σας, είναι το ζήτημα της απόρριψης. Είναι σημαντικό να πούμε ότι δεν είναι καλό να απορρίπτουμε καμία από τις επιθυμίες μας, καθώς άλλη μια λέξη που χρησιμοποιούμε αντί της απόρριψης είναι η καταπίεση – και η καταπίεση δεν είναι μια απάντηση που επουλώνει πληγές. Η Παράδοσή μας δεν υποστηρίζει την απόρριψη μέρους του εαυτού μας αλλά προτρέπει να ερευνήσουμε τα μύχια της καρδιάς μας. Κοιτάμε μέσα στις καρδιές μας, βρίσκουμε το σκοτάδι που είναι κρυμμένο εκεί, καθώς και τί μπορεί να σημαίνει το σκοτάδι αυτό για το ποιο είμαστε, και μόνο έτσι θα μπορέσουμε να το αντιμετωπίσουμε.

Συχνά αναφερόμαστε στη νέκρωση των παθών, νομίζω όμως ότι η λέξη μπορεί να μάς μπερδέψει γιατί ακούγεται σαν να θέλουμε να σκοτώσουμε τα πάθη. Τί εννοούμε με αυτό; Ο Χριστός νίκησε την αμαρτία όχι σκοτώνοντας αλλά πεθαίνοντας. Νεκρώνουμε τα πάθη με το θάνατο, θυσιάζοντας τους εαυτούς μας εκούσια, για την αγάπη του Θεού και του πλησίον. Δεν απορρίπτουμε τις επιθυμίες μας – σεξουαλικές και όποιες άλλες – αλλά τις μεταμορφώνουμε μέσα από την αγάπη για τον Θεό και τον πλησίον.

Φίλιππος Μαμαλάκης: Το ζήτημα της απόρριψης, Kevin, συχνά προέρχεται από την αντίληψη πως οι επιθυμίες που έχω αποτελούν πρόβλημα και θέλω να το διώξω μακριά μου το πρόβλημα αυτό, ή ακόμα νομίζουμε ότι το πρόβλημα αυτό είναι κάτι κακό. Δεν θα έπρεπε να αντιμετωπίζουμε τις επιθυμίες μας ως πρόβλημα στο οποίο πρέπει να δοθεί λύση, αλλά ως γεγονός, ως πραγματικότητα. Οι επιθυμίες μας βρίσκονται εδώ μπροστά μας, αληθινές και μεταμορφώνονται μέσα από την αγάπη. Μεταμορφώνονται, όπως παρατήρησε και ο Andrew, όταν εμείς κατεβαίνουμε στο σκοτάδι της ψυχής μας και το φέρνουμε στο φως. Στόχος μας δεν είναι να υπερνικήσουμε αυτές τις επιθυμίες ή να τις μεταστρέψουμε σε ετεροφυλόφιλες, διότι η ομοφυλοφιλία δεν αποτελεί απαραίτητα ένα πρόβλημα που πρέπει να λυθεί. Η άποψη αυτή είναι που αποτελεί τεράστιο πρόβλημα στη σημερινή μας συζήτηση!

Kevin Allen: Ναι, αποτελεί πρόβλημα, πράγματι. Και επίσης φανερώνει μια μεγάλη διαφορά αναφορικά με το πώς αντιμετωπίζουμε το ζήτημα αυτό.

Φίλιππος Μαμαλάκης: Αν η παρουσία αυτών των επιθυμιών αποτελεί πρόβλημα, τότε θα πρέπει οπωσδήποτε να απαλλαγώ από αυτές! Μόλις όμως οι άνθρωποι συνειδητοποιούν πως αυτό είναι αδύνατον, τότε καταλήγουν στο εξής λογικό συμπέρασμα: πρέπει να αγκαλιάσω αυτές τις επιθυμίες! Ο στόχος μας δεν είναι να τις απορρίψουμε αλλά να αναζητήσουμε τη βασιλεία του Θεού μέσα από αυτές, αντιμετωπίζοντάς τις. Ο δρόμος προς τη βασιλεία του Θεού περνά μέσα από

αυτόν τον ιδιαίτερο αγώνα και είναι η Εκκλησία που απλώνει μπροστά μας αυτόν τον δρόμο και μας τον προσφέρει – και εστιάζουμε ακριβώς σε αυτό.

Kevin Allen: Η προσέγγιση της Παράδοσής μας είναι θεραπευτική προσέγγιση, δόξα τω Θεώ. Φίλιππε, η Εκκλησία διαφοροποιεί ποιμαντικά τις αμαρτίες από τα πάθη; Είτε αυτά βασίζονται στην ομοφυλοφιλία είτε στην ετεροφυλοφιλία; Με άλλα λόγια, η ερωτική συνεύρεση, η μοιχεία και η σεξουαλική δραστηριότητα μεταξύ ομοφυλόφιλων – κάθε σεξουαλική δραστηριότητα εκτός γάμου – θεωρούνται αμαρτίες που χρήζουν θεραπείας; Ο λόγος για τον οποίο ρωτάω – θέλοντας να ξεγλιστρήσω εγώ από αυτό το ερώτημα και να το στρέψω σε εσάς – είναι ο εξής: έχω ακούσει από ομοφυλόφιλους στο χώρο της Εκκλησίας να λένε ότι οι αμαρτίες τους αντιμετωπίζονται ως «βαρύτερες» σε σύγκριση με τις αμαρτίες των ετεροφυλόφιλων. Θα ήθελα μια απάντηση για αυτό.

Φίλιππος Μαμαλάκης: Η καλύτερη απάντηση είναι «όχι», δεν υπάρχει τέτοιου είδους διαφοροποίηση. Ο Χριστός λέει ότι το να κοιτάξει κανείς μια γυναίκα με πόθο ισοδυναμεί με μοιχεία, με αμαρτία. Δηλαδή, ουσιαστικά, καθιστά κάθε είδους αμαρτία ισοδύναμη με τις άλλες. Από ποιμαντικής πλευράς τα ζητήματα αυτά είναι διαφορετικά. Αν όμως βάλουμε ταμπέλες σε αυτή την ιδιόζουσα πάλη και πούμε «αυτό είναι πράγματι άσκημο και είναι αντίθετο από τις ‘φυσιολογικές’ σεξουαλικές αμαρτίες», τότε η σκέψη αυτή δεν αντικατοπτρίζει την πίστη μας και ξεφεύγει από τον βασικό μας στόχο που είναι η έγνοια για τα αγαπημένα μας πρόσωπα και η επιθυμία να αναζητήσουν όλοι τη βασιλεία του Θεού. Η αγάπη βλέπει τους ανθρώπους και όχι ποιος έχει διαπράξει μεγαλύτερες ή μικρότερες αμαρτίες.

Αυτός ο τρόπος σκέψης μάς δίνει την αίσθηση πως οτιδήποτε είναι ετεροσεξουαλικό είναι φυσιολογικό, με φυσιολογικές αμαρτίες ενώ η ομοφυλοφιλία είναι μη φυσιολογική, με μη φυσιολογικές αμαρτίες. Τούτο οδηγεί σε λανθασμένες προσεγγίσεις συμπεριφοράς, όπως για παράδειγμα η αποδοχή των προγαμιαίων ετεροσεξουαλικών σχέσεων. «Αυτό είναι φυσιολογικό», λένε όλοι. Και από την άλλη πλευρά υπάρχει μια αντίδραση για την ομοφυλοφιλία, λες και ο στόχος μας είναι να έχουν όλοι φυσιολογικές αμαρτίες – αυτός ο στόχος απορρίπτεται.

Andrew Williams: Νομίζω πως όλα αυτά είναι σωστά, αυτή είναι η ιδανική κατάσταση, η κατάσταση που θα έπρεπε να επικρατεί στην Εκκλησία. Αυτό που αντιμετωπίζουμε στην Εκκλησία, δυστυχώς, δεν είναι πάντοτε έτσι. Ακούμε συχνά στις μέρες μας τη λέξη «ομοφοβία» η οποία σίγουρα έχει χρησιμοποιηθεί υπερβολικά, όμως υπάρχει, είναι ένα αληθινό φαινόμενο. Ακόμα κι αν δεν φοβόμαστε την ομοφυλοφιλία αυτή καθ’ εαυτή, φοβόμαστε να την αντιμετωπίσουμε. Σίγουρα κάτι είναι αυτό που θα φοβηθούμε. Μερικές φορές

ασκούμε κριτική στους ομοφυλόφιλους ανθρώπους, καθιστώντας την ομοφυλοφιλία ως το επίκεντρο της ταυτότητάς τους. Πρέπει όμως να συνειδητοποιήσουμε ότι παρουσιάζουν την ομοφυλοφιλία ως επίκεντρο της ζωής τους διότι εμείς τους το επιβάλλουμε. Εμείς καθιστούμε την ομοφυλοφιλία ως κεντρικό σημείο της ταυτότητάς τους, αμέσως μόλις ανακαλύψουμε αυτή τους την ιδιαιτερότητα.

Πιστεύω ότι όλες οι αμαρτίες που απαρίθμησες είναι ίδιες – η συνουσία, η μοιχεία – ακριβώς επειδή η ίδια η φύση της σεξουαλικότητας λειτουργεί ως εικόνα. Τι εννοώ με αυτό; Στην Παλαιά Διαθήκη βλέπουμε ότι ο Θεός μιλά στους Ισραηλίτες σαν να μιλούσε στη νύμφη του και στην Καινή Διαθήκη ο Χριστός μιλά για την Εκκλησία του αποκαλώντας την νύμφη. Η ερωτική συνεύρεση λοιπόν είναι εικόνα αυτών των σχέσεων. Αν εκφράζω πόθο για κάποιον άλλο άνθρωπο εκτός από τη σύζυγό μου, ακόμα και με τη σκέψη μόνο, τότε δεν είμαι πιστός στη σύζυγο. Και δεν έχει σημασία αν οι σκέψεις μου αναφέρονται σε άντρα ή γυναίκα. Αν δεν είναι για τη σύζυγό μου – αλλά ακόμα κι αν είναι για αυτήν, αν οι σκέψεις μου έχουν πόθο, ίσως να μην είναι καλές – είναι σίγουρα έξω από αυτή τη σχέση, είναι αυτό που ονομάζουμε *απιστία*. Το κριτήριό μας για την αμαρτία θα πρέπει να ξεκινά από την πεποίθηση ότι «οι δικές μου αμαρτίες είναι χειρότερες από οποιουδήποτε άλλου, εγώ είμαι ο πρώτος μεταξύ των αμαρτωλών».

Φίλιππος Μαμαλάκης: Θα ήθελα να προσθέσω εδώ τις αντιδράσεις των ανθρώπων εντός και εκτός του εκκλησιαστικού χώρου που ισχυρίζονται «θα προτιμούσα το παιδί μου να αγωνίζεται να απεξαρτηθεί από τα ναρκωτικά ή από οτιδήποτε άλλο. Είναι πολύ καλύτερο από το να παλεύει με την ομοφυλοφιλία». Είναι ολοφάνερος ο φόβος αυτός, όπως παρατήρησε και ο Andrew. Υπάρχει στην εκκλησιαστική κοινότητα αλλά αυτή δεν είναι η θέση της Εκκλησίας.

Kevin Allen: Έχω ένα ερώτημα από ακροατή/ακροάτρια που το έστειλε μέσω του διαδικτύου και μου το προώθησε ο παραγωγός της εκπομπής μας. Θα θεωρηθεί ποτέ υγιής από την Εκκλησία η ομοφυλοφιλική σεξουαλική δραστηριότητα;

Φίλιππος Μαμαλάκης: Όταν ονομάζουμε τις σεξουαλικές σχέσεις «υγιείς», όταν χρησιμοποιούμε την έννοια της «υγείας», θα πρέπει να προσδιορίσουμε τί αντιλαμβανόμαστε ως «υγιές». Υγιές είναι να έχει η σχέση μας έναν σκοπό και αυτός είναι η σωτηρία μας. Όταν λοιπόν σκεφτόμαστε τη λέξη «υγιές», πρέπει να αναρωτιόμαστε: «Ζούμε μια εν Χριστώ ζωή; Ακολουθούμε μια ενάρετη ζωή;» Αφού αναρωτηθούμε αυτό, μπορούμε να ρωτήσουμε: «Πού μάς αποκαλύπτει η Εκκλησία το σημείο εκείνο όπου η σεξουαλική επαφή βρίσκεται στο πλαίσιο μιας υγιούς και ένθεης σχέσης;». Οι χριστιανικές σχέσεις που αναπτύσσουμε σε όλη μας τη ζωή – οι σχέσεις με τα αδέρφια μας, τους γονείς, τα μέλη της κοινότητας – όλες αυτές

οι σχέσεις στρέφονται προς την αρετή. Όμως μόνο μέσα από τον ετεροσεξουαλικό γάμο η σεξουαλική επαφή αποτελεί μέρος αυτού του ταξιδιού προς την αρετή και την ίαση. Όταν λοιπόν μιλάμε για κάτι «υγιές», μάλλον εννοούμε «κάτι που μας οδηγεί στη σωτηρία, στην αρετή και την ίαση» και αυτό επιτυγχάνεται μόνομέσα από τα δεσμά του γάμου.

Andrew Williams: Θα ήθελα να προσθέσω εδώ και κάτι επίσης σημαντικό. Στον πεπτωκότα κόσμο που ζούμε δεν υπάρχουν σχέσεις που να είναι απολύτως υγιείς. Επομένως όλες μας οι σχέσεις κρύβουν μέσα τους κάποια στοιχεία υγιή και κάποια μη υγιή - και τούτο είναι ένα σοβαρό ζήτημα. Κάθε σχέση που περιλαμβάνει την αγάπη, σχετίζεται με την αγάπη του Θεού διότι δεν μπορούμε να αγαπήσουμε τον άλλο παρά μόνο μέσα από τον Θεό. Υπάρχει λοιπόν ένα υγιές στοιχείο σε κάθε σχέση η οποία περικλείει την αγάπη. Την ίδια στιγμή όμως, αν η σχέση απομακρύνεται από την πραγματικότητα - την πραγματικότητα για την οποία μιλούσα και στην οποία καθρεφτίζεται η εικόνα του Θεού, την πραγματικότητα του γάμου έτσι όπως τον νοούμε - τότε, σε αυτό το βαθμό, μιλάμε για μια μη υγιή σχέση.

Φίλιππος Μαμαλάκης: Kevin, εγώ θα ήθελα να συνεχίσω από το σημείο όπου αναφέραμε ότι προσεγγίζουμε προσωπικά όσα μας συμβαίνουν. Η απάντησή μου στον ακροατή μας θα ήταν να του θέσω μια προσωπική ερώτηση: πείτε μου γιατί έχετε σεξουαλικές σχέσεις με αυτό το άτομο. Πείτε μου για τη σχέση σας. Πείτε μου ποιος είστε και μιλήστε μου για αυτή τη σχέση. Έπειτα, μέσα από αυτή τη συζήτηση, θα μπορούσαμε να κατανοήσουμε καλύτερα τί σημαίνει να διατηρείσαι υγιής ή να αναπτύσσεσαι εντός μίας σχέσης.

Παρατήρηση: Ο Φίλιππος Μαμαλάκης είναι ψυχολόγος, καθηγητής Ποιμαντικής στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης. Ο Andrew Williams είναι απόφοιτος Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης και ο Kevin Allen είναι υπεύθυνος διαδικτυακής εκπομπής του Orthodox Christian Network (OCN)

Πηγή: Περιοδικό 'Ψυχής δρόμοι', τεύχος 10